

เทศน์เช้า วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๑

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เวลาพระออกปฏิบัติ เวลาพระออกปฏิบัติ เห็นไหม มันมีน้ำมีเนื้อใจ คิดดู ความเป็นจริง ข้อเท็จจริง การประชาสัมพันธ์ถ้ามันมีเนื้อหาสาระข้อเท็จจริงด้วย มันก็เป็นการประชาสัมพันธ์ที่ มันมีเนื้อหาสาระ ถ้าการประชาสัมพันธ์มันไม่มีข้อเท็จจริง ประชาสัมพันธ์ไปเฉยๆ นั่นแหละ แล้วเข้าไปแล้วมันว่างเปล่า พอว่างเปล่าเสร็จ การประชาสัมพันธ์คนก็เชื่อไป เห็นไหม

นี่ก็เหมือนกัน เราเป็นพระเป็นเจ้ากัน เราก็ไปคว้าน้ำเหลว คว้าน้ำเหลว แต่ถ้ามันออกไป อย่างนี้มันสะดุ้งนะ มันเอาชีวิตเข้าเสี่ยงนะ คุณิ เห็นไหม เวลาอยู่ในป่า ช้างมันยืนอยู่บนตรงทาง จงกรมเหมือนภูเขาลูกหนึ่ง ไปยืนอยู่ตรงนั้น แล้วอย่างนี้พวกเสือเทพ ช้างเทพต่างๆ มันมา ช่วยเหลือกันนะ การช่วยเหลือกันนั้น คนดีผีคุ้ม เราว่าคนดีผีคุ้มนะ คนดีจะช่วยเหลือเจือจานกัน ความเจือจานๆ ในสิ่งที่เป็นคุณธรรมนะ คิดดูสิ เราเดินจงกรมอยู่ แล้วมาอาศัยมาช่วยเหลือให้จิต มันสงบ ให้จิตมันสงบให้เกิดปัญญา เกิดความสงบนะ

อริยทรัพย์ ทรัพย์จากภายใน มาให้อริยทรัพย์นะ มาให้ทรัพย์สมบัติจากภายในนะ ไม่ใช่ให้ ทรัพย์จากภายนอก ทรัพย์จากภายนอก เห็นไหม กูยืมกันก็ได้ อะไรกันก็ได้ ทรัพย์จากภายในเป็น สมบัติของส่วนตนนะ สมบัติส่วนตน คุณิ พระนาภิตะ เห็นไหม เห็นเขาไปเที่ยวกัน เดินจงกรมอยู่

“โอ๊ย เขามีแต่ความสุขกัน เราทุกข์เรายาก เราต้องมาทรมานตน”

เทวดามายับยั้งกลางอากาศ เชื่อหรือไม่เชื่อล่ะ? เทวดามายับยั้งกลางอากาศเลย สิ่งที่เขา หมุนเวียนกันอยู่ เขายังเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในวัฏฏะนะ ท่านต่างหากเป็นผู้ประเสริฐ เห็นไหม สติสัมปชัญญะย้อนกลับมาเลย ย้อนกลับมา พิจารณากินนั้นเป็นพระอรหันต์ขึ้นมาเลย เห็นไหม สิ่งนี้เป็นอริยทรัพย์ สิ่งที่มา เทพคลไกรก็ได้ หรือเทพแปลงกายก็ได้ สิ่งที่แปลงกาย แต่เราไม่เข้าใจ เราเห็นเป็นรูปร่างขึ้นมา รูปร่างขึ้นมาสภาวะแบบนั้น แต่มันย้อนกลับมาจากหัวใจ เพราะอะไร? เพราะเรากลับ สิ่งใดที่เรากลับ เด็ก เห็นไหม เด็กเราให้ของไปมันก็ถูกใจของมัน เรากลับอะไรล่ะ? กลับฝึกแล้ววาง กลับสวดแล้วรำย กลับต่างๆ ก็เอาสิ่งนั้นมายับยั้งเรา

ครูบาอาจารย์ท่านพูดบ่อย เห็นไหม เวลาผู้ที่ประพฤติปฏิบัติถ้าสิ่งนี้มาช่วยเราให้สงบได้ คิดถึงนะเวลาเราทุกข์เรายาก เวลาเราฟุ้งเราช่าน เราทุกข์เรายาก เราทรมานตนเอง ทรมานตน เห็นไหม เวลาพระไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่เป็นพระอรหันต์นะ ไครทรมานมา ไครทรมาน ครูบาอาจารย์ทรมาน

คำว่าทรมาน คือการชี้แนะ การทรมาน เห็นไหม การทรมานคัดแปลงให้เรา การทรมาน พวกเราก็อทรมานทำให้เจ็บช้ำน้ำใจ การทรมานเจ็บช้ำน้ำใจนั้นเป็นเรื่องของโลกๆ การทรมานทางธรรม ทรมานจากโลกให้เป็นธรรมไง จากให้มันละทิ้งสิ่งต่างๆ นี่คือการทรมาน

การทรมาน การชี้ทาง การบอกทางกัน เพราะอะไร? เพราะกิเลสมันปักเสียบอยู่ในหัวใจ แล้วการถอน เราจะถอนได้อย่างไร? ก็ต้องบอกชี้แนะให้เขาเข้าใจ ให้เขาเข้าใจว่าทฤษฎี ค้นหาความทะยานอยากอย่างนี้ ทฤษฎีค้นหา ทฤษฎีนะ ทฤษฎีของเรามันเป็นมิจจาทฤษฎี แล้วถอนมันออก จะเอาอะไรไปถอนมัน? ก็ต้องเป็นสัมมาทฤษฎี สัมมาทฤษฎี นี้มุมมองมันต่างกัน เพราะทฤษฎีที่ต่างกัน มันก็มีปัญหากัน เห็นไหม

เวลาภิกษุเรา หมู่ผู้ประพฤติปฏิบัติ ทฤษฎีเสมอกัน คำว่าทฤษฎีเสมอกัน ทฤษฎีมันคล้ายคลึงกัน ทฤษฎีคล้ายคลึงกัน คนรสนิยมคล้ายๆ กัน ทำอะไรมันก็ไปเป็นแนวทางเดียวกัน ถ้ารสนิยมไม่เท่ากัน ทฤษฎีต่างกัน อยู่ด้วยกันมันจะขัดแย้งกัน ขัดแย้งทฤษฎีนะ ถ้าขัดแย้งทฤษฎีนะมีปัญหาหลายถอนทฤษฎี เห็นไหม การจะถอนทฤษฎี เอาอะไรเข้าไปถอน เห็นไหม สัมมาทฤษฎี ความเห็นถูกต้องเข้าไปถอน แล้วความเห็นถูกต้องมาจากที่ไหน? ความเห็นของเราความเห็นมันหมองไปด้วยอุปกิเลส

แล้วธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเหมือนมิดเลย วงการของหมอ มิดถ้ามันติดเชื้อ ไปผ่าตัดคนไข้ ขนาดคนไข้เจ็บไข้ได้ป่วยขนาดไหน ถ้าเครื่องมือเครื่องมือเขาติดเชื้อ เขาไม่อยากจะให้หรก เขาทำให้ไม่ได้ ยิ่งทำให้ยิ่งเพิ่มโทษเข้าไป

นี่ก็เหมือนกัน ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่มีกิเลสเราบวกเข้าไป เห็นไหม มันเป็นที่ติดเชื้อ ติดเชื้อคือเชื้อกิเลสไง แล้วประพฤติปฏิบัติขึ้นมา หลงไหลกันไปนะ ออกไปมันไม่มีเนื้อหาระ มันไม่มีข้อเท็จจริงไง ประชาสัมพันธ์กันไป

“ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเนะ ปรมัตถธรรมนะ มันจะผิดพลาดไปที่ไหน
ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า”

ผิดพลาดเพราะกิเลสของเรานั้นละ ผิดพลาดเพราะมันติดเชื่อ เพราะเชื่อใจ เชื่อกิเลสมัน
บวกเข้าไป พอบวกเข้าไป มันก็ไปทำให้แปลเข้าไปขยายเข้าไป มันก็ทำให้ทุกขมันยากเข้าไป เห็น
ใหม่ แต่การกระทำมันก็ต้องมาเริ่มต้นจากโลก คือจากใจของเรา ถ้ามีศรัทธามีความเชื่อ ต้อง
พยายามทำความสงบของใจให้ได้ เห็นใหม่ การทำความสงบของใจ นี่การฆ่าเชื่อ การฆ่าเชื่อ
ไม่ให้เครื่องมือมันติดเชื่อใจ การฆ่าเชื่อคือสัมมาทิฐิ กิเลสมันถึงสงบตัวลง ถ้ากิเลสไม่สงบตัวลง
มันเป็นสมาธิไม่ได้ ถ้าเป็นสมาธิได้ เป็นสมาธิแล้ว เห็นใหม่ สมาธิมีความสุขมาก ความสุขมาก
แล้วทำอะไรต่อไป? ทำอย่างไรต่อไป?

มีมีคนนะ มีเครื่องมือแล้วผ่าตัดไม่เป็น ผ่าตัดไม่ได้อีก หาเครื่องมือก็หายาก หามาแล้วก็
ผ่าตัดไม่เป็น ปล่อยให้เครื่องมือไปติดเชื่ออีก เพราะมันเลื่อมใส พอเป็นสมาธิปั๊บเดี๋ยวมันก็คลาย
ตัวออก คลายตัวออกติดเชื่ออีก ติดเชื่อก็ต้องไปทำความสะอาดอีก ทำความสะอาดแล้วมันก็อยู่
อย่างนั้น แต่มันก็เป็นสิ่งที่ดี สิ่งที่ดี เห็นใหม่ เริ่มต้นจากที่นี่ ถ้ามีเนื้อหาสาระ เราจะทำด้วยความมี
เนื้อหาสาระกัน มันต้องลงทุนลงแรง ลงทุนลงแรงเพราะอะไร? เพราะเราไฟมันร้อน เวลาไฟมัน
สงบลง มันก็อบอุ่น เห็นใหม่ แล้วไฟมันเย็นขึ้นมา มันเป็นประโยชน์ขึ้นมา เห็นใหม่

นี่ก็เหมือนกัน ตบะธรรม เราต้องสร้างนะ เราจะทำสมาธิเราก็ต้องสร้าง เราจะทำปัญญา
ขึ้นมาเราก็สร้าง ถ้าปัญญามันเกิดขึ้นมาเอง เห็นใหม่ พระอรหันต์ พระผู้ปฏิบัติ ไม่ติดในสมาธิกัน
ถ้ามีชีไพรเป็นพระอรหันต์ไปหมดแล้ว ถึงมีสมาธิแล้วถ้าไม่ฝึกมันก็ไม่เกิดขึ้นมา การฝึก เห็นใหม่
ฝึกปัญญา พอฝึกปัญญาฝึกผิดอีก ฝึกปัญญาก็ไม่ได้ มันเป็นต้นหาความทะยานอยาก การไม่ฝึกมัน
จะเกิดได้อย่างไร?

เด็กเราต้องสอนมัน เห็นใหม่ เด็กเราต้องประทับประคองให้มันโตขึ้นมา ถ้า
ประทับประคองให้มันโตขึ้นมา แล้วเด็กนิสัยเขาก็ดีด้วย จริตนิสัยเราต้องการด้วย แล้วเราเกิดโดย
ธรรมด้วย โดยโลกุตตรปัญญา มันก็ก้าวหน้าๆ ก้าวหน้าขึ้นมาเป็นสันติวิภู เป็นเรื่องในหัวใจ
แล้วพอเห็นโลก เห็นใหม่คุณติ เวลาฝนตกฟ้าร้องเป็นประโยชน์กับเรา พืชสวนไร่นามีความชุ่มชื้น
มากเลย มีแต่ฟ้าร้องๆ ฝนไม่ตก เราก็ไปยืนรอฝนๆ มันแห้งแล้งนะ พืชเฉาตายหมดเลย

นี่ฟังธรรม เวลาธรรมออกมา ออกมาจากกิเลสมันเป็นสภาวะแบบนั้น ถ้าธรรมมันออกมา จากธรรม เห็นไหม มันชุ่มชื่นนะ มันเป็นความจริง มันมีความจริงบวกออกมากับธรรมนั้น เสียง ไม่ใช่เสียงเปล่าๆ เสียงมันมีธรรมบวกออกมาด้วย แต่ถ้ามันไม่มีธรรมนะ มันก็เสียงเปล่าๆ เสียงฟ้า ร้องๆ เราก็ตื่นตื่นกัน ฟ้าร้องๆ แล้วฟ้าร้องไม่มีฝนสักเม็ดหนึ่ง เห็นไหม มันไม่มีข้อเท็จจริงใน สัจจะอันนั้น ถ้าไม่มีข้อเท็จจริงในสัจจะอันนั้น การกระทำมันก็ไม่มีความจริง เพราะอะไร? เพราะมันไม่มีเม็ดฝน เห็นไหม เพราะไม่มีเม็ดฝนเราก็ไม่รู้ว่าเป็นอย่างไร? ไม่รู้ว่าเป็นอย่างไร แล้วก็รองรับน้ำอย่างไรก็ไม่เข้าใจ อะไรก็ไม่เข้าใจๆ พุดได้ พุดได้ ฟ้าร้องได้ แต่เวลาออกสัจจะ ความจริงมันไม่มี

ถ้าสัจจะความจริงมันมี เห็นไหม ฝนมันตกเพราะอะไร? เพราะเมฆมันรวมตัวกัน มันมา รวมตัวมันมีน้ำหนักขึ้นมา มันเปลี่ยนเป็นหยดน้ำลงมา มันตกลงมา แล้วเรารับขึ้นมา มันทำ อย่างไร? มันเป็นอย่างไร? น้ำนี้เราจะรองอย่างไร? แล้วจะใช้ประโยชน์กับน้ำอย่างไร? น้ำนี้ สะอาดเอาไว้ดื่มไว้กิน น้ำนี้เราจะเอาไว้เพื่อรดผัก น้ำนี้เห็นไหม แล้วรดผัก แล้วผักมันโตอย่างไร? เห็นไหม

พอเราวิปัสสนาไป ปัญญามันเกิดขึ้นมา มันจะมีการรู้แจ้ง การสัมผัส การสัมผัสของใจ ใจ มันสัมผัสสภาวะแบบนั้น มันปล่อย มันคลายขึ้นมา เห็นไหม เราเห็นไบอ่อนแตกต่างจากต้นไม้นะ มีความสุขมากนะ คนเห็นพืชพันธุ์ธัญญาหารไบอ่อนมันแตกขึ้นมาะ มันไบอ่อนมัน ไร่เดียวसानะ แล้วมันจะเป็นไบแก่ๆ พอไบแก่ขึ้นมามันเพื่อสร้างอาหารให้กับลำต้นมันนะ แล้วลำต้นมันนะ พอถึงที่สุดมันต้องทิ้งไบมันนะ ชีวิตเราเป็นอย่างนี้ละ ความเป็นไปเราเป็นอย่างนี้ละ

ปัญญาเราเกิดอย่างนี้ขึ้นมา มันซึ่งใจมากนะ ซึ่งใจ มันเป็นของเราเอง มันรู้จักใจของเราเอง เห็นไหม แล้วพุดที่ไหนก็พุดได้ มันเป็นไป ข้อเท็จจริงเป็นสภาวะแบบนั้น เราถึงเวลาเราทำกัน เราถึงต้องทำไง มันไม่มาจากการจำ ไม่มาจากการไปก็อบบี้มา ไม่มาจากการใดๆ ทั้งสิ้น สิ่งนี้มันเป็นการ จุดประเด็นให้เราศรัทธา ให้มีเชื่อ แล้วเราต้องทำของเรานะ ตั้งสติก็สติของเรา สมาธิก็ต้องสมาธิของเรา ปัญญาที่ปัญญาของเรา ของครูบาอาจารย์ก็เป็นของท่าน ท่านชี้แนะนะ พ่อแม่รักลูกทุกคนนะ พ่อแม่อยากให้ลูกเป็นคนดี พ่อแม่พยายามประคองรักษาให้ลูกเป็นคนดี ลูกเป็นคนดีก็มี ลูกเสมอพ่อแม่ก็มี ลูกไม่ยอมรับก็มี ลูกขัดขืนคือดั่งก็มี เห็นไหม แต่พ่อแม่ก็ยังรักยังถนอมเพราะเป็น ลูกของเรา เห็นไหม

นี่ก็เหมือนกัน ศากยบุตรพุทธชินนโรส องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนาอย่างนั้น เห็นไหม ฝากศาสนาไว้กับเราเลย ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา เราเป็นเจ้าของศาสนานะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฝากไว้เลยนะ พอเป็นชาวพุทธ เห็นไหม ศากยบุตรพุทธชินนโรส ฝากมรดกตกทอดกันมา แล้วมรดกตกทอดขึ้นมาเรารักษาสมบัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ไหม? ถ้าเรารักษาได้ เห็นไหม รักษาได้มันก็เป็นธรรมของเรา พอธรรมของเราขึ้นมา เราก็เป็นที่พึ่งอาศัยของเราเองก่อน ของเราเองนะ มันรู้จริง มันรู้จริงไม่สงสัย

คนสงสัยเป็นคนน่าสงสารนะ สงสัย สนทน่ห้ คิดคูสิ แล้วกล้าเข้าสังคมใหม่ เราจะพูดอะไร ก็พูดบิดเบือนไปทางอื่น จะพูดอะไรต้องพูดออกห่างๆ ไว้ ถ้าเข้ามาแล้ว เราเป็นอะไร เพราะเราเป็นพระใช่ไหม? เราเป็นครูบาอาจารย์ใช่ไหม? เราต้องตอบได้ใช่ไหม? เราต้องชี้แจงได้ใช่ไหม? พูดอะไรจะเบี่ยงออก จะเบี่ยงออก จะเบี่ยงออกไกลๆ กลัวว่าจะเข้ามาในจุดที่เราไม่รู้ ถ้าเข้ามาในจุดที่เราไม่รู้ตกใจนะ

คูสิ ครูบาอาจารย์ท่านว่า ถ้าเราไม่เข้าใจเวลาเทศน์ขึ้นมา เหนือไหล่โคลย้อยนะ เพราะอะไร มันเปิดดอกออกมา มันไม่มีอะไรออกมาหรอก ถึงจะปิดออกห่างๆ ไว้ พูดแต่เรื่องอื่น พูดแต่เรื่องไร้สาระ ถ้าเรื่องไร้สาระนะชอบ แต่เรื่องที่เป็นสาระไม่มี เห็นไหม แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ เห็นไหม แม้แต่ไม่พูดท่านก็เห็น ท่านก็รู้ แล้วท่านยังชักนำเข้ามาเพราะอะไร? เพราะนั่นปัจจัย ปัจจัยเครื่องอาศัย ปัจจัย ปัจจัยเครื่องอาศัยไม่ใช่ของจริง ของจริงคือความรู้สึก ของจริงคือหัวใจ เครื่องอาศัยมันก็ต้องอาศัย ปัจจัย ๔ เครื่องอาศัย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ปฏิเสธปัจจัย เครื่องอาศัย ภิกษุก็ต้องมีปัจจัย ๔ เห็นไหม บริหาร ๘ คือสิ่งแสวงหาปัจจัย ๔ มาดำรงชีวิต

แต่คุณธรรมล่ะ? คุณธรรมความจริงใจล่ะ? ถ้าคุณธรรมความจริงใจในหัวใจ เห็นไหม ปัจจัยเครื่องอาศัยด้วย แล้วเรารักษาใจของเราด้วย เราทำของเราขึ้นมาเป็นความจริงขึ้นมาด้วย ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา เห็นไหม

“สุขใดเท่าความสงบของใจไม่มี”

ถ้าใจมีความสงบเข้ามาแล้วมันมีความสุขของมัน เพราะความสุขของมัน เห็นไหม สุขนี้ใครเป็นคนประสบมา สุขนี้ทำมาเพราะเหตุใด? ถ้าไม่ทำมามันอย่างไร? เราตัดข้าวจากหม้อ เห็นไหม เราตัดข้าวใส่จาน เรากินข้าว เรายังรู้วิธีตัดข้าวจากหม้อเป็นอย่างไร แต่แม่ครัวเขาหุง

มานะ เขาเอาข้าวจากกระสอบมานะ เอาจากถุงมาล้างก่อน เห็น ไหม แล้วเอามาใส่หม้อแล้วจะหุง
นะ เราไปตัดจากหม้อนะ แต่แม่ครัวเขาหุงมา เขาทำมา

นี่ก็เหมือนกัน เรานะธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีอยู่แล้ว ถ้าเราสัมพัสมา
เราทำมา เราทำมา เราเห็นเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไป เห็น ไหม ถ้าใครตัดได้ที่หม้อก็ว่านี่ข้าวมาจาก
หม้อ ถ้าแม่ครัวบอก “ไม่ใช่มันมาจากกระสอบข้าวนุ่น” ไอ้ชาวนาบอก “ไม่ใช่” ไม่ใช่เพราะ
อะไร? เพราะเมล็ดข้าวนี้มันโตขึ้นมาจากไร่นานุ่น เราเก็บเกี่ยวขึ้นมา เขาก็ไปสิมานุ่น เห็น ไหม

ความลึกของใจมันลึกเป็นชั้นๆ เข้าไป ลึกเป็นชั้นๆ เข้าไป การปฏิบัติมันลึกเป็นชั้นๆ เข้า
ไป ลึกเป็นชั้นๆ เข้าไปมันก็ได้คุณธรรมสูงๆ เข้าไป เห็น ไหม สูงขึ้นมาในหัวใจมันจะย้อนเข้าไป
ในใจ การประพฤติปฏิบัติมันเป็นอย่างนี้ แล้วสัจจะธรรมมันมี ความรู้ลึกมันมี การกระทำมันมี
คนมันเป็นชั้นๆ มันพูดได้ทุกชั้นทุกตอน เราไม่รู้นะ ตัดแต่หม้อกัน โอ๊ย ข้าวมาจากหม้อ ข้าวมา
จากหม้อ

พระไตรปิฎก พระไตรปิฎก แต่พระไตรปิฎกเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ
เจ้านะ แล้วหม้อข้าว ข้าวมันมาจากไหน? แล้วข้าวจะมาจากกระสอบมาจากไหน? มาจากไหน?
เห็น ไหม เขาทำขึ้นมาเป็นชั้นเป็นตอน เป็นความจริงขึ้นมา มันมีที่ไปที่ไป อริยสัจเป็นความจริง
อันหนึ่ง สัจจะความจริง ถ้าเราทำความจริงจะได้ความจริง ถึงจะต้องลงทุนลงแรง การกระทำของ
เราเป็นของเรา อย่างน้อยเนื้อต่ำใจ

เดินจงกรมมันเหนื่อยล้า งานการเหนื่อยล้ามันเป็นธรรมดา การทำงานเป็นเรื่องธรรมดา
ธรรมดาเลยนะ แล้วเราจะฆ่ากิเลสของเรา เราต้องลงทุนลงแรงมากไปกว่านั้น เพราะกิเลสมันก็
ตามมากับความคิดเราแค่นี้แหละ โอ๊ย เต็มที่แล้ว ไม่ได้เลย แล้วคนอื่นจะได้ได้อย่างไร? เขาทำ
มากกว่านี้ เขาทำดีกว่านี้ เขาทำถูกต้องมันดีกว่านี้

งานชอบ งานชอบ นี่งานชอบ ทุกอย่างมันจะชอบเข้ามา ละเอียดเข้าไปเป็นชั้นเป็นตอนเข้า
ไป ทำของเราไปเรื่อยๆ ประสพการณ์ของจิตมันจะทดสอบตรวจสอบ แล้วคิดมันจะเป็นครูเรา
อย่างนี้ผิด อย่างนี้ถูก อย่างนี้ผิด อย่าเพิ่งเชื่อ อย่าเพิ่งเชื่อสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นมา เห็น ไหม อะไรเกิด
ขึ้นมากับใจถ้ามันยังไม่มีผลตอบสนอง มันไม่เป็นสมุจเฉตปหาน มันคลายตัวได้มันเป็นอนิจจัง
ทั้งหมด แต่ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมาะ ผลักไส ผลักให้ไปมันก็ไม่ไป อุกุปปรกรรมอยู่กับใจ ทำ

อย่างไรมันก็ไม่ไป มันแนบอยู่กับใจอันเดียว สลัดอย่างไรก็เป็นไปไม่ได้ เป็นอื่นไปไม่ได้ อฐานะ
ที่เป็นอื่นเลย ถ้าสิ่งนี้เกิดขึ้นแล้วจะเป็นสมบัติของเรา

สมบัติของเรา เกิดจากความจริงจังของเรา เห็นไหม ถ้าทำจริงก็ได้จริง ของจริงมันจะเป็น
ของจริง แล้วเราทำปลอมๆ ทำกันเล่นๆ ทำกันสักแต่ว่า ทำเป็นงานอดิเรก ทำงานทางโลก งานนั่ง
คุยกันเป็นงานจริง งานประพุดติปฏิบัติเป็นงานอดิเรก งานทำเพื่อความป็นสุข เพื่อชั่วคราว แล้ว
มันจะได้จริงมาจากไหน เห็นไหม ความจริงคู่กับความจริง ความไม่จริงคู่กับความไม่จริง ตั้งสติจะ
ของเราให้ได้ แล้วทำของเราให้ได้ แล้วจะเป็นสมบัติของเรา เอวัง